

Sjöfylleri

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet ett tiotal motionsyrkanden om sjöfylleri från allmänna motionstiderna 2014/15 och 2015/16. I motionerna föreslås tillkännagivanden om att en utvärdering bör göras av det utvidgade straffansvaret för sjöfylleri som infördes 2010.

Utskottet förutsätter att regeringen noga följer frågan och föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Sjöfylleri	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	8
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Sjöfylleri

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:345 av Finn Bengtsson m.fl. (M),

2014/15:696 av Jan Ericson (M),

2014/15:839 av Edward Riedl (M),

2014/15:1294 av Sten Bergheden (M),

2014/15:1307 av Margareta B Kjellin (M),

2014/15:1360 av Johan Hedin (C),

2014/15:2590 av Finn Bengtsson m.fl. (M),

2015/16:397 av Margareta B Kjellin (M),

2015/16:402 av Sten Bergheden (M),

2015/16:434 av Edward Riedl (M),

2015/16:1088 av Anti Avsan (M) och

2015/16:2412 av Johan Hedin (C).

Stockholm den 22 oktober 2015

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Hillevi Larsson (S), Ewa Thalén Finné (M), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C), Emma Hult (MP), Leif Nysmed (S), Mikael Eskilander (SD), Robert Hannah (FP), Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S), Mats Green (M), Maria Malmer Stenergard (M), Lotta Johnsson Fornarve (V) och Eva Lindh (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ett tiotal motionsyrkanden om sjöfylleri från allmänna motionstiderna 2014/15 och 2015/16. I motionerna föreslås tillkännagivanden om att en utvärdering bör göras av det utvidgade straffansvaret för sjöfylleri som infördes 2010.

Motionsförslagen finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Sjöfylleri

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag om en utvärdering av det utvidgade straffansvaret för sjöfylleri som infördes 2010. Utskottet förutsätter att regeringen noga följer frågan.

Motionerna

I motion 2014/15:696 begär Jan Ericson (M) ett tillkännagivande om att regeringen bör utvärdera det utvidgade straffansvaret för sjöfylleri som infördes 2010.

Liknande förslag framställs i motionerna 2014/15:345 av Finn Bengtsson m.fl. (M), 2014/15:839 av Edward Riedl (M), 2014/15:1294 av Sten Bergheden (M), 2014/15:1307 av Margareta B Kjellin (M), 2014/15:1360 av Johan Hedin (C), 2014/15:2590 av Finn Bengtsson m.fl. (M), 2015/16:434 av Edward Riedl (M), 2015/16:397 av Margareta B Kjellin (M), 2015/16:402 av Sten Bergheden (M), 2015/16:1088 av Anti Avsan (M) och 2015/16:2412 av Johan Hedin (C).

Bakgrund

Den 1 juni 2010 utvidgades straffansvaret för sjöfylleri genom att det infördes en fast, nedre promillegräns på 0,2 promille alkohol i blodet motsvarande 0,10 milligram per liter i utandningsluften. Straffansvaret gäller den som framför ett fartyg eller i övrigt på ett fartyg fullgör en uppgift av väsentlig betydelse för säkerheten till sjöss förutsatt att fartyget antingen med motordrift kan framföras med en hastighet om minst 15 knop eller har ett skrov med en största längd av minst tio meter. Regeln gäller både yrkessjöfart och fritidssjöfart. Även straffansvaret för grovt sjöfylleri utvidgades så att ansvar kan följa direkt vid en alkoholkoncentration om minst 1,0 promille i blodet motsvarande 0,50 milligram per liter i utandningsluften (prop. 2009/10:76, bet. 2009/10:CU14, rskr. 2009/10:238).

I betänkande 2009/10:CU14 anförde civilutskottet, efter att ha begärt in yttrande från justitieutskottet, bl.a. följande:

För exempelvis vägtrafiken gäller ett straffansvar för rattfylleri för den som för ett fordon efter att ha druckit alkohol och under eller efter färden har en alkoholkoncentration på minst 0,2 promille i blodet eller motsvarande i utandningsluften. Ansvar för grovt rattfylleri följer vid en alkoholkoncentration på minst 1,0 promille i blodet eller motsvarande i utandningsluften.

Frågan om det även bör införas en fast, nedre promillegräns till sjöss har varit föremål för upprepad behandling i riksdagen och utretts i omgångar, senast av Rattfylleriutredningen. Civilutskottet anser att en förutsättning för att införa en sådan gräns är att förhållandena till sjöss och riskerna med alkoholpåverkan i sjötrafiken någorlunda kan jämföras med vägtrafiken. Som regeringen pekar på i propositionen har yrkessjöfarten, som transporterar såväl passagerare som gods, varit föremål för en markant tillväxt under ett antal år och förekommer i betydande omfattning. Även fritidsjöfarten har ökat kraftigt under flera år. Antalet svenska fartyg som används för fritidsändamål kan uppskattas till åtminstone 750 000. Till det kommer fritids trafik med utländska fartyg i svenskt vatten. Fritidsfartygen är dessutom generellt sett större och snabbare än tidigare. Vidare har restaurangverksamheten och andra nöjesetablissemang längs kusterna och i skärgårdsområdena ökat och därmed tillfällena till alkoholförtäring, inte minst i samband med fritidssjöfart. Allt detta innebär att det finns en påtaglig olycksrisk vid alkoholpåverkan hos den som framför ett fartyg eller annars har en viktig trafiksäkerhetsuppgift ombord.

Civilutskottet delar justitieutskottets uppfattning att det finns skäl för att även införa en nedre promillegräns på 0,2 för sjötrafiken. En sådan promilleregeln kan antas utgöra ett effektivt medel för att motverka alkoholpåverkan i samband med sjötrafik.

I likhet med regeringen anser civilutskottet att en sådan promilleregeln bör avgränsas i fråga om vilka fartyg den ska omfatta. Regeln motiveras av trafiksäkerhetsskäl och bör därför omfatta fartyg med sådana hastighetsresurser eller av sådan storlek att det finns beaktansvärda risker med att framföra fartyget eller utföra annan väsentlig uppgift ombord i alkoholpåverkat tillstånd. Å andra sidan är det viktigt att promilleregeln inte omfattar fler fartyg än vad som är nödvändigt. Utskottet anser mot denna bakgrund att den föreslagna avgränsningen framstår som lämplig. Det kan i sammanhanget understrykas att den som framför ett fartyg som inte omfattas av promilleregeln ändå kan göra sig skyldig till sjöfylleri. Detsamma gäller den som i övrigt fullgör en uppgift av väsentlig betydelse för sjösäkerheten på ett sådant fartyg. Detta gäller om personen är så påverkad av alkohol eller något annat medel att det kan antas att han eller hon inte kan utföra sin uppgift på ett betryggande sätt.

Civilutskottet ställer sig även bakom förslaget att utvidga straffansvaret för grovt sjöfylleri så att ansvar kan följa direkt vid en alkoholkoncentration om minst 1,0 promille i blodet eller 0,50 milligram per liter i utandningsluften. En sådan ordning motsvarar också vad som gäller för onykterhetsbrotten i vägtrafiken.

I betänkandet avstyrkte utskottet också ett motionsyrkande med förslag på ett tillkännagivande om att den nya lagstiftningen bör följas upp. Utskottet anförde att det alltid är angeläget att beslutad lagstiftning följs upp, och förutsatte att så skulle ske även i detta fall.

Motsvarande motionsyrkanden om att bestämmelserna om sjöfylleri i sjölagen bör utvärderas har behandlats av utskottet i betänkande 2013/14:CU12. I betänkandet hänvisade utskottet till sitt tidigare ställningstagande i betänkande 2009/10:CU14. Utskottet uttalade att det alltid är angeläget att beslutad lagstiftning följs upp, och utskottet förutsatte att så skulle ske även i fråga om de nya bestämmelserna om sjöfylleri. Utskottet uttalade vidare att det inte hade någon annan uppfattning än motionärerna och utgick från att regeringen noga följer frågan. Mot denna bakgrund fanns det

enligt utskottets mening inte behov av något tillkännagivande till regeringen. Riksdagen följde utskottet.

Enligt uppgift från Justitiedepartementet planeras för närvarande inte någon utvärdering av de nya bestämmelserna om sjöfylleri i sjölagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser alltjämt att det är angeläget att beslutad lagstiftning följs upp och förutsätter att så kommer att ske även när det gäller det utvidgade straffansvaret för sjöfylleri som infördes 2010. Enligt utskottets mening finns det således inte skäl att frångå riksdagens ovan redovisade ställningstagande. Motionsyrkandena bör därför avslås.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:345 av Finn Bengtsson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga en översyn av möjligheten att justera den högsta tillåtna alkoholmängden i blodet vid framförande av fritidsbåtar i den s.k. sjöfyllerilagen så att den harmoniseras med lagstiftningen i närliggande länder.

2014/15:696 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvärdering av sjöfyllerilagen.

2014/15:839 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av sjöfylleri i sjölagen.

2014/15:1294 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvärdera den nya promillegränsen på sjön.

2014/15:1307 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av sjöfyllerilagen.

2014/15:1360 av Johan Hedin (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvärdera lagstiftningen om sjöfylleri.

2014/15:2590 av Finn Bengtsson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvärdera och därefter troligen justera bestämmelserna i sjölagen om högsta tillåtna alkoholmängd i blodet vid framförande av fritidsbåt.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:397 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av sjöfyllerilagen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:402 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera promillegränsen på sjön och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:434 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av bestämmelserna om sjöfylleri i sjölagen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1088 av Anti Avsan (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av sjöfyllerilagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2412 av Johan Hedin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera lagstiftningen om sjöfylleri och tillkännager detta för regeringen.